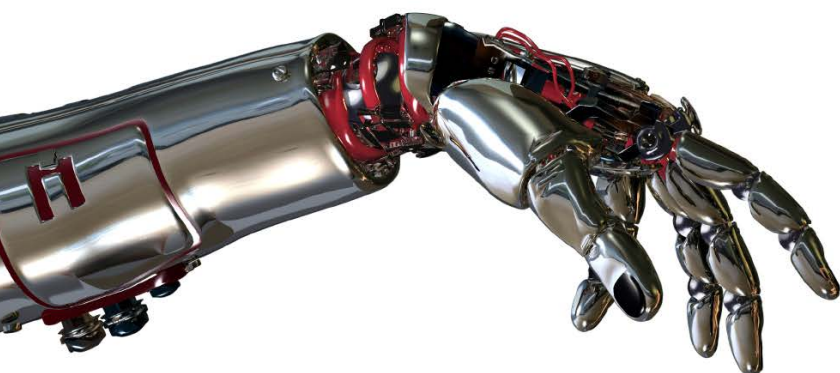

Roboti ili ljudi, ko će pre da poLjudi?

Poslovni informacijski sistemi često se nalaze između čekića i nakovnja, ali povratka nema: živimo u doba digitalne (r)evolucije i moramo da joj se prilagodimo!

 Miloš Bošnjak

Nove tehnologije donose brojne načine za unapređenje svakodnevnog života. Treba li da budemo samo njihovi pasivni (površni) konzumenti? Da li usled automatizacije nestaju fundamentalna znanja?

Digitalne sile

Vodeće „digitalne sile“ koje dovode do ubrzanog rasta ili propadanja preduzeća su:

Oblak – iznajmljena i uglavnom nepoznata lokacija na kojoj se nalaze hardver, softver i podaci. Taj koncept donosi brojna poboljšanja i olakšanja, tj. omogućava veći fokus na vođenje osnovnog posla. Međutim, time gubimo uticaj na infrastrukturu, same podatke i odgovarajuća znanja koja zajedno čine podlogu svakog poslovnog sistema. Jasno je da se tada „NaOblačenjem“, bilo formalnim, tehničkim ili zbog više sile, lako ugrožava čak i samo obavljanje osnovnog posla.

Društvene mreže – vid povezivanja ljudi uz pomoć

tehnologija koje postoje „u oblaku“. Društvene mreže dokazano šire uticaj kompanije i jačaju njen brend. Da li zaposleni nehotično mogu da svojim objavama naruše ugled kompanije? Gde počinje, a gde se završava privatno? Da li smo zavisnici? Imamo li lažan osećaj vrednosti?

Mobilnost – sama po sebi nije loša, ali ako „sve svoje sa sobom nosimo“ uvek i na sva-

Uspešnost primene bilo koje tehnologije iz novog talasa digitalizacije zavisi od stvarnih i pravilno odmerenih potreba, jasnog stava rukovodstva koje definiše prioritete i iskusnih kadrova

kom mestu, da li to baš stalno donosi dobrobit, bilo kompaniji, bilo pojedincu?

Big Data – naglašava eksploziju podataka koji se čuvaju u oblaku, bazama, na računaru, uređajima... Kreiramo mehanizme kojima pokušavamo da odgovorimo na pitanja: Kako klasifikovati ove podatke? Kako pronaći iglu u plastu sena? Imamo li znanje i sposobnost da ih pravilno iskoristimo? Šta nam je

cilj? Bitno je izbeći zamku da olako zaključujemo iz *Big Data* sadržaja u okruženju gde su mnogi sposobni da „namenski“ utiču na taj sadržaj. Ne smemo zaboraviti ni Internet stvari (IoT), koji se uklapa u *Big Data* koncept i da-

leko je fokusiraniji i upotrebljiviji za automatizovano preuzimanje i direktnu upotrebu tih podataka u informacionim sistemima.

Posvećenost i pažnja

Posvećenost i pažnja su dva univerzalna preduslova u ostvarivanju bilo kog rezultata. Primarne tehnologije u oblaku uglavnom imaju tendenciju da nam omoguće veću posvećenost prioritetnim stvarima, dok ostale

tri sile koje su se vešto naslonile na taj isti oblak, uglavnom deluju obrnuto i potrebno ih je vešto slagati kako bi krajnji efekat bio pozitivan.

Softverska rešenja za poslovne informacione sisteme (PIS) sve više se izmeštaju u oblak i nude kao usluga po pristupu (SaaS), što ne treba mešati sa situacijom kada čitavu infrastrukturu

selimo u oblak. U tom slučaju takvi softveri postaju sve više opšti, a sve manje specijalizovani i prilagodljivi. Za softverske kuće prednosti su nemerljive, ovakve PIS je lakše razvijati, održavati, a i korisnik se efikasnije „drži pod nadzorom“. I korisniku rad u oblaku donosi mnogo puta izrečene prednosti, ali se prelaskom na (nužno uniformisana) „oblačna“ rešenja otežava prilagođavanje posebnostima

Zaposleni postaju samo ložači brzog voza, sve je manje mašinovođa, a još manje onih koji znaju kako i kuda voz ide

tržišta, delatnosti ili pojedinačnog preduzeća.

Upravo te posebnosti, kada su pravilno odmerene, donose konkurentnu prednost! Specifičnostima se, u slučaju softvera kao usluge u oblaku, prilagođavamo kupovinom dodatnih programa ili usluga, ali što ih je više, to su sve veći problemi sa autoritetom nad podacima i integralnošću sistema. Jureći „oblak“ može se desiti i da ne uspemo da izmestimo logičnu celinu, nego samo deo poslovanja, a tada nam preostaje da sve posebnosti rešavamo kroz neku aplikaciju koju ne možemo pravilno povezati u sistem ili kroz čuveni Excel! U tom slučaju, moramo biti svesni da više nemamo informacijski sistem.

Jedna od prednosti modernih automatizovanih PIS jeste i mobilnost. Ako je posmatramo samo kao unos manje podataka

kroz manje maske na telefonima i tabletima, možemo li da očekujemo jednako detaljne izveštaje? S druge strane, ako mobilno unesemo podatke koje do tada nismo imali, dobićemo još bolje izveštaje.

U jednu cev

Kao i prilikom implementacije PIS, uspešnost primene bilo koje tehnologije iz novog talasa digitalizacije zavisi od stvarnih i pravilno odmerenih potreba, jasnog stava rukovodstva koje definiše prioritete i iskusnih kadrova. Uspešnost bi, na kraju, trebalo da bude merljiva i da se nalazi u opsegu od olakšanja ili ubrzanja svakodnevnog rada do suštinskog unapređenja poslovnog procesa.

Interesantan ugao gledanja jednog direktora dobili smo ubrzo posle implementacije, kada reče: „Pa, vi nas i sve što

mi radimo gurate u jednu cev...“, ono što se iz ove dosetke može izvući jeste to da pazite da ne budete „gurani u slamčicu“.

Svaki informacijski sistem treba da bude što više automatizovan i na tom putu dobro je da koristimo nove tehnologije uz vođenje računa o odnosu

Neminovnosti ovog procesa možemo samo da ublažavamo, na primer, formiranjem službi koje bi imale ulogu „veća staraca“ u antičkoj Grčkoj. Ako i gde ta služba postoji, ona se suočava s problemom izmeštenosti od operativnog posla, pa su ta znanja ili neprimenjiva ili se sa zakašnje-

Ljudi su izmislili robote, a ne roboti ljude! Nove tehnologije treba da dugoročno doprinesu razvoju i humanizaciji, a ne robotizaciji čoveka

uloženog i dobijenog. Automatizacijom postajemo produktivniji i kao firma, i kao pojedinac, ali sve manje znamo zašto posao obavljamo baš na taj način. Zaposleni postaju samo ložači brzog voza, sve je manje mašinovođa, a još manje onih koji znaju kako i kuda voz ide. Time polako gubimo akumulirano znanje o poslovanju, što nas dovodi do najbitnijeg, laganog, ali sigurnog nestajanja sposobnosti reagovanja na promene ili propuštanja prilika.

njem koriste. Takvi problemi vide se vrlo dobro u firmama s dubokom organizacijom i hijerarhijom, gde se uglavnom „sve radi zato što tako treba“, nikada nije moguće posumnjati bilo u ispravnost ili optimalnost tog rada.

Ljudi su izmislili robote, a ne roboti ljude! Nove tehnologije treba da dugoročno doprinesu razvoju i humanizaciji, a ne robotizaciji čoveka. One donose brojne prednosti, ali i izazove. Primenimo ih na pravi način!

3PI metodologija uvođenja PIS

IIB je 3PI metodologiju uvođenja uobličio na osnovu višegodišnjeg iskustva uspostavljanja IS u preduzećima različitih delatnosti. Ova metodologija omogućava da važne posebnosti u poslovanju ostanu sačuvane i pravilno uklopljene u budući PIS. Ukratko, **P**rototipski **P**renos **P**ozitivnih **I**skustava donosi polazni prototip iz delatnosti, preuzima nova pozitivna iskustva iz postojećih IS korisnika i na kraju sledi i stvara procedure kvaliteta.